

Falvai Mátyás

Kelenföld, december 24.

A New Orleans Blues Brubeck-kel és Mulligannel. Azok közé a zenék közé tartozik, amelyek hallgatása közben menthetlenül megérzed, hogy ember vagy, és ez eléggé lerohaszt. Van még néhány ilyen. A Goldberg-variációk Bachtól vagy éppen a Requiem Mozarttól. Annyira, annyira, ANNYIRA rohadt egy érzés, amikor valaki a képedbe vágja mindezt, mi az: embernek lenni, mi az: halandónak lenni, mi az: magányosnak lenni. Belenyomja az orrodat, mint a kiskutyá orrát saját ürülékébe, hogy véletlenül se felejtsd el. Az a fajta zene, amit belélegzel, magadba szívsz, de nem, nem te szívod magadba, ő issza be magát beléd, és érzed, rá kell gyújtanod, vagy töltened kell egy pohárral, vagy ütnöd-vágnod kell, vagy valami örülséget kell tenned, ordítanod, gyújtogatnod, kárt tenned valakiben, kárt tenned másokban, kárt tenned magadban. Örült ostinatóival egyre csak sulykolja beléd igazát, és nem bírod figyelmen kívül hagyni.

Az Indiánnak pont ez kellett, annyira hányt már mindentől, a karácsonytól, az emberekből, legfőképpen pedig a tévéből, a zenélő képeslapokból, a bevásárlóközpontok hangszóróiból és a mobiltelefonokból szakadatlanul és agresszíven szennyező Jingle Bells-foszlányokból, az Élet szép meg a Rudolf, a piros orrú rénszarvas meg a Karácsonyi Ének 50-es, 60-as, 70-es, 80-as és 90-es évekbeli, A-, B-, C-kategóriás filmfeldolgozásaiból, ebből a trágya időből, az ezüstösen csillogó, lassan olvadó hó- és koszkupacokból, a folyamatosan szemerkélő havas esőből, a karácsonyi stresszből és a folytonos lelkiismeret-furdalásból, amit a meg nem vásárolt ajándékok, fel nem hívott ismerősök, megválaszolatlan karácsonyi lapok gerjesztenek.

Szüksége volt erre a zenére, szüksége volt Brubeck vad ostinatóira, Mulligan egykedvűségében is kegyetlenül őszinte bariton-szaxofonjának gyomorból jövő ugatására. Szüksége volt arra, hogy valami végre igazi legyen, őszinte és emberi, ha mégoly kíméletlen és lohasztó is. Az ujjnyomoktól opálos konyhaablakon keresztül szemlélte az acélszürke, késődelutáni Kelenföldöt, betonházaival, forgalmas főútjával, lerobbant embereivel. Kezei közben automatikusan tekerték el a fehérrumos üveg nyakát, kerítettek egy nagyjából tisztára mosott poharat, öntöttek egy derekas mennyiséget a pohár aljára, vágta hat szeletbe egy zöldcitromot, szórtak a pohárba egy-két kanál tört jeget, öntötték le cukorsziruppal, és öntötték fel az egészet szódával. Az első korty a jégheideg italból paradox módon azonnal felmelegítette: lassan engedni kezdett a megmagyarázhatatlan szorongás, gyomrában is olvadozni látszott a jókora feszültséggóc. Most rá is gyújtott, és lassan egészen megnyugodott. Régóta nem tudta már eldönteni, azért iszik és dohányzik-e, hogy feloldja a folyamatosan kínzó szorongást és feszültséget, vagy azért szorong-e állandó jelleggel, mert iszik és dohányzik. Az is igaz, régóta nem is érdeklí annyira ez a téma. Nyugdíjas, egyedül él, nem nagyon jár el emberek közé. Kinek akarjon megfelelni, kinek akarjon bizonyítani? Kinek akarja bizonyítani, hogy jól van. Ha egyszer szarul van.

Rápillant a konyhaasztalra, a becsomagolásra váró ajándékokra, összevonja szemöldökét és kiissza aznapi első poharát.

Rettenetesen küzd az ajándékokkal. Pedig idén igazán igyekezett kitenni magáért. Még sohasem járt a fia családjánál. Nem jutott eszükbe, vagy nem volt kedvük meghívni őt. Esetleg kínosnak ítélték a jelenlétét, vagy csupán tartottak tőle, hogy részeg lesz és mindenkit kioktat vagy tapintatlan megjegyzéseivel kínoz. Most valamiért meghívták. A fia, a menyé és az unokája. A bevásárlóközpontban erején felüli számításokat végzett arra nézve, hogy hány éves lehet az unokája, milyen ajándék illik hozzá. Úgy számolta, '90 körül születhetett, ezek szerint most körülbelül tizenöt-hat éves lehet. Egy Szabó Lőrinc-kötet? Abból nem lehet baj. Ha nem érdeklí, majd az apja örül neki, Géza mindig is szerette a verseket. A fiának egy művészeti album. Szecesszió? Expresszionisták? Avantgarde? Egy nagybányai gyűjteményes album tökéletes lesz. Nos, a menyé, a legnehezebb dió. Unokája társaságát ugyan nem vonta meg tőle a fia, hiszen mégis csak a vére, de Zsuzsannával nem nagyon engedte össze őket. Tudta, hogy úgysem állja meg valami gonosz, nőgyűlölő megjegyzés nélkül. Pedig megállta volna. Zsuzsannát szerette, tisztelte és félt tőle. Annyira szép volt és annyira okos. Mindig félt a szép és okos nőktől. Csak egyszer sikerült túltennie magát e félelmen: meg is házasodott. De a félelme továbbra sem szűnt meg, és ez meggátolta abban, hogy férfiként viselkedjen, úgyhogy a feleség szépen lelépett egy férfival, aki hajlandó volt kínozni, ezért aztán halálosan bele is szeretett. És hogy ha már leléptek, hogy ne végezzenek fél munkát: egyenesen Miami-be költöztek. Vagyis meghaltak, legalábbis számára. Egy ír krémlikőr, veszélytelen és minden alkalomra illő ajándék.

Az album és a verseskötet becsomagolása még csak-csak. Na de hogyan csomagolsz be egy hasas palackot. Ráment az egész délután. Ráment három pohárnyi rumkóktól. Fél doboz cigaretta. Közben Brubeck örült ostinatói és

az idő egyre sürgetett.

Akkor érezte utójára ezt a tétovaságot, mikor gyerekként készülődött a karácsonyra. Mamikának egy illatos szappant vásárolt, nagymamának néhány szentképet a karmelitáknál (akkor még Győrben éltek), Padovai Szent Antal, karján a kisdeddal, a Szűzanya kék és fehér lepelbe öltözve és a Könnyező Szűz Mária reprodukciója. Apjának pedig egy gyönyörű, sárgaréz patikamérleget. Hónapokon át gyűjtött rá, olyan szép volt, és annyira kedvében akart járni apjának, bele sem gondolva, hogy egy brácsista mit is kezdene egy patikamérleggel. Na hát az a mérleg feladta a leckét, már ami a csomagolást illeti. Mikor Szenteste az ajándékozáásra került sor, büszkén nyújtotta át apjának a gyanús küllemű pakkot. Apja kicsomagolta, némán megforgatta kezében, felmérte a mérleg értékét (látszott rajta, hogy nem olcsó darab) és hasznát (egyértelmű volt hasztalansága), s kitört atyai fájdalomban: „Hogy a guta meg ne üssön!..”, majd látva fiacskája lefelé görbülő száját, megenyhülve kiigazította magát: „...Örömünkben”, és rámosolygott egyetlen hülye fiára, az pedig szép lassan elhitte, hogy büszke lehet ajándékára, mert onnantól mindenki azt bizonygatta, milyen csodálatos, praktikus, leleményes ajándék ez a patikamérleg hiszen például egy csomó dolgot le lehet rajta mérni.

Ebből az emlékből merít erőt. Ha egy patikamérleget sikerült becsomagolnia, ami – bárki beláthatja – cseppet sem könnyű feladat, csak elboldogul egy palack krémlikórral. A munka végeztével elégedetten tölt magának egy utolsó pohárral, utolsóval, mert este nem akar szegényt vallani és ráerősíteni a családban róla keringő, egyébként cseppet sem alaptalan, vélekedésekre.

A zuhany alatt tovább emlékezik. A régi, az igazi, az emberi, a valóságos karácsonyokra. Győrszigeti lakásukra, négy méteres belmagasságával, dohos, nagyon múlt századi, nehéz illataival, Nagymama vajtól nehézkes, gejl süteményeivel, nehéz testű bútoraival, a nehéz testű Nagymamával. Karácsonykor éjféle mise: nővére hegedült, ő az orgonán kísérté – apjuk mives sicilianóját játszották, évről évre osztatlan sikert aratva vele. Otthon már várt az angyalhajjal, habcsókkal, aranyló diókkal, házi készítésű szaloncuccokkal ékesített karácsonyfa, csipetős, alumínium gyertyatartókkal, aranyló ötágú csillaggal tetején. Szertartásosan körülállták a karácsonyfát, meggyújtották apró, csavaros testű gyertyáit, Nagymama elszónokolta éves karácsonyi imáját, mely mindig a család legidősebb tagjának tiszte volt – Nagymama halála után apja vette át a megtisztelő stafétát -, s melyben hálát adott a Jóistennek mindazért a gazdagságért, boldogságért, egészségért, amivel bennünket megáldott, jóllehet sem igazán gazdagok, sem teljesen boldogok, sem túlzottan egészségesek nem voltunk, megemlékezett távollévő rokonainkról, „fajjainkról”, ahogy ő mondta, mind a Wittmann- oldalról (anyja ága), mint a Járókák oldaláról (apja családja), és halottainkról is, akik most nem lehetnek velünk, de odafentről lenéznek ránk, és emlékeinkben velünk maradnak halálunkig, és adj, Uram örök nyugodalmat nekik és az Örök Világosság fényeskedjék nekik, azután mi is imádkoztunk, a Miatyánkot természetesen meg az Üdvözlégy Máriát, aztán mindannyian énekelünk, a Pásztorok, pásztorokat és a Meeennybőla zhangyalt, meg hogy Jajde szépa karácsonnfa, amelyhez apja csodás, férfias baritonja adta meg az alaphangot. Sláger volt még ilyenkor az O, Tannenbaum is, de ennek éneklése sosem korlátozódott a karácsonyra, apja, ha jókedvében volt, például mikor Citroën Kacsájával döcögtek Zamárdi felé, a nyár kellős közepén is képes volt rázendíteni: O, Tannenbaum, O, Tannenbaum... Innentől csak dudorászott, mert a szöveget idáig sikerült elsajátítania, de a lényeg az, hogy az O, Tannenbaum ilyenkor karácsonykor sem hatott karácsonyibbnak, mint az év bármely más szakában, mikor az apjának éppen jó kedve kerekedett.

Imádkozta azt a lakást, ahol három generáció élt együtt, de ha a falakra sűrűn felszegezett képeket is figyelembe vesszük – táblás fotók, realista arcképek hajdan volt Wittmannokról és Járókákról -, akkor még több is mint három nemzedék. Az egész Knézich utcai ház szegényes volt, komor, de valahogy mindennek meg volt adva a módja: a ma már lehetetlenül nagynak tűnő belmagasság, a homlokzat ornamentikája, mely a tizenkilencedik századi építész lányának arcképével volt ékes, a kopott, de előkelő, intarziás bútorok, az ígézően kacskaringós formákkal díszített, szecessziós Singer-varrógép, melynek pedáljait annyira szerette gyerekkorában taposni, mit sem törődve a Nagymama intelmeivel és azzal, hogy így elszakad a belefűzött céna, az ősrég pianínó, a rászerezelt sárgaréz gyertyatartókkal, vékonyra kopott, elefántcsont, olykor beragadó billentyűivel, az elragadóan nyomott, századfordulós kottákkal: Bach kétszólamú invenciók, Debussy zongoradarabok, aztán a kicsit későbbiek: Bartók Mikrokozmosz, hiánytalanul, Prokofjev, na és az elmaradhatatlan Lisztek és Chopinek, a zongora mellett az üveges könyvszekrény a Hóman-Szekfű ötkötetes Magyar Történetével és Tolnai Világlexikonjával (A-Bad, Bad-Bur, Bur-Don, Don-Fel, Fel-Góz, stb.), mellette természetesen a Révai is, indigókék köteteivel, meg egy jó nagy stóc Tolnai Világlapja (ha kinyitottad, rögtön tűszzentened kellett a portól, ami belőle áradt), az a megszámlálhatatlan csipkézett terítő és porcelán csetresz, amiről a ház asszonyainak az a rögeszmés képze volt, hogy ettől lenne szép a lakás, pedig csak a baj volt vele, a hímtett zsebkendők (Ó, Egek, menyí mindent elárul arról a korról egyetlen hímtett zsebkendő!), az agyonkeményített damasztabroszok, melyeket rendre lecsöpögtettünk a családi vidámságokon nehéz zsírokkal, és mind-mind az a sok

száz apró kincs, amitől egy gyereknek izgalmas lesz egy lakás, rejtett zugokba suvasztott, barnás szélű szerelmes levél-kötegek, kék szalaggal átkötve, lexikonokban préselt rózsákkal ékítve, Wittmann-Nagymama öröksége, a Wittmannok arcképcsarnoka, egy kék bársonnyal bevont, arannyal hímzett fotóalbum, régi táblás fotókkal...

És maga a Nagymama, akit valamikor a hatvanas években (tehát már hetvenes éveik közelében) elűtött egy teherautó, úgy, hogy minden csontját eltörte, mégis életben maradt, és még ráhúzott vagy harminc évet. Aki elmaradhatatlan karácsonyi imáival mindig, a legrosszabb időkben is képes volt karácsonyi hangulatot és ájtatosságot varázsolni a lakásba, hogy az Indián (akkor persze még nem Indián, csupán Palika) egyébként ateista édesapja, kétségbe esett a Nagymama halála utáni első karácsonykor, hogy akkor most hogy lesz karácsony, a Nagymama imája nélkül, és minden jobb meggyőződése ellenére maga állt fel, hogy megemlékezzen halottainkról, az Örök Világosság fényeskedjék nekik. Nagymama, akit kiskorában a Palika véletlenül meglesett öltözködés közben, mikor észrevette őt, mellei elé kapta kezét, elfordult, és átrohant a másik szobába, Palikához pedig nem szólt egy héteg egy szót sem. A mai napig nem tudja elfelejteni a majd hetvenéves Nagymamának azt a tizenöt éves lánykákra jellemző szűzies mozdulatát, mellyel ráncos testéhez képest meglepően fiatalos és feszes mellét eltakarta, és fűgén átrohant a másik szobába.

Valahogy mindez eszébe jut a zuhany alatt, valahogy mindez eszébe jut a karácsonnyal kapcsolatban. Talán mert a karácsony azóta nem szép és azóta nem szent számára, amióta győrszigeti lakásukból Budapestre költöztek, mert az apja, meglepő módon, negyvenéves fejjel, az Operaházban kapott állást, ami persze akkor különösen jó pénznek számított, legalábbis jobb pénznek, mint Kodály-módszerre tanítani a zabolátlan romagyerekeket a Kossuth-utcai elemi iskolában.

Most a szokásosnál körütekintőbben borotválja barázdás arcát, fésüli hátra és köti lófarokba vacak, ritkás haját. Vicsorogva megszemléli fogait: a jobb felső karéj szinte teljesen hiányzik a fogsorából. Már régóta nem érezte, hogy ez fogyatékoság lenne, de most hirtelen hiányoztak azok a fogak a jobb megjelenéshez. Majd megpróbál nem mosolyogni. Amúgy sem szokása.

Már a Móricz Zsigmond körtéren leizzadt és csatakos volt, és érezte, hogy semmi nem lesz az operettesen fess antréből. Átszállt a hatosra, igyekezett nem hozzáérni a többi leizzadt és csatakos és nem kevésbé feszengő emberhez, de valahogy nem sikerült kikerülni toladó érintésüket, pálinka-, fokhagyma és testszagú kipárolgásaikat, és ha lehet most még egy fokkal mocskosabbnak érezte magát. Közben agresszíven kacskaringóztak elő a mobiltelefonokból a hányásig ismert Jingle Bells-dallamok, és a villamos egész hosszában röpködtek a ványadt „Boldog karácsonyt”-kívánságok, kit akartok átverni? Az egyik megállóban jól látta, hogy egy az ilyenkor szokásosnál is részegebb férfi bámul egy karácsonyi égősorral mértéktelenül telezsúfolt kirakatot. Csak áll, tántorogva, kissé hátradőlve, kezeit is hátrafelé lógatva, és megigézve, mint valami mennyei jelenést, csodálja a tüneményes kirakatot. Neki már megjött a Jézuska.

Tétova zavarban nyomta meg a kapucsengőt a méregdrága belvárosi bérház kapuján. Míg a válaszra várt, tenyerét szája elé téve ellenőrizte leheletét, mely az útközben vásárolt mentolos rágógumitól és az este folyamán elfogyasztott rumkocktélóktól most már nem csupán alkoholos, hanem egyenesen unikumos lett. A lépcsőn fölfelé baktatva, zakatoló szívvel állapította meg magáról, hogy a kívánatosnál mintha egy kicsit részegebb lenne.

Az ajtóban várta már a fia, futó mosollyal kísért aggodalom tükröződött arcán. Aztán mintha kicsit megkönnyebbülten konstataulta volna, hogy azért nem itta le magát totálisan, míg ideért. Az Indián kezét fogott a fiával, félénken átölelték egymást, nem tudván eldönteni, nem túlzás-e azért ez egy kicsit. Az Indiánban megint átfutott a gondolat: miért van az, hogy a fiúk mindig jobbak az apjuknál. Aztán ugyanazzal az érvel cáfolta saját tézisét, mint minden alkalommal, ha itt kötött ki: hiszen ő például nyomába sem érhet az apjának. Ellenben az apja magasan túltett a nagyapján. Szóval inkább arról van szó, hogy a gének egy-egy generációra összekapják magukat, aztán annyira kimerülnek, hogy egy újabb generációt pihennek. Hát az Indiánnál éppenséggel igencsak megpihentek, Gézánál viszont nem végeztek fél munkát. Nagyszerű, félvér gyerek, a maga száznyolcvan centijével, izmos testével, hollófekete hajával, lányos arcával, melyet mégis robosztusan férfiassá tett az ujjnyi vastag, hollófekete szemöldök. Megjelenésében ötvöződött a Wittmannok kimértsége és szelídsége és a Járókák egzotikus cigánysága, a primás karizma. Olyan tökéletes, és mégsem unalmas. Ha egymás mellé álltak, maguk is kételkedni kezdtek benne, hogy egy vérből valók.

A lakásban szétnézve kezdett eluralkodni az Indiánon a már-már sikeresen száműzött szorongás. Géza építész volt, jó állásban, jó pénzért, Zsuzsanna, a felesége pedig belsőépítész. Ennek megfelelően profi módon, meghökkenítő ízléssel és gazdagsággal varázsolták mintegy belvárosi palotává a két lakásból egybenyitott teret. Zavartan kérdezte meg, hogy levegye-e a cipőjét, pedig nem volt szokása; akinek nem tetszik cipőstül, az ne hívja meg magához.

A nappaliban már várta a menyé és az unokája. Figyelmesen felálltak a kanapéról, és sugárzó és mosolyogva siettek elébe, hogy üdvözlőljék. A gyönyörű nők láttán kezdte elviselhetetlenül érezni magát. Ennyi tökéletességhez, ennyi szépséghez, ennyi kiegyensúlyozottsághoz rég nem volt már szokva. Hirtelen, a két lélegzetelállító nő szemében

meglátta a tükörképét, azt a tükörképet, mely sokkal hitelesebb képet nyújtott róla, mint a koszhardt kelenföldi előszobatükör, melyben még elviselhetőnek találta az arcát, a küllemét, majdhogynem elhanyagolhatóan azt a kis hiányoságot a fogsorában, elviselhetőnek találta az életét. Semmiképp nem jónak és szépnek, de legalább kibírhatóan.

Kiszáradt a torka, és kezdte hiányolni a saját lerobbant életét, ahol nem kellett illedelmesen viselkednie, s ahol most nyugodtan tölthetne magának egy pohár italt, hogy jobban érezze magát, és nem kellene azzal törődnie, hogy ki mit szól hozzá. De erőt vett magán, összekapta kissé akadozó nyelvét, és mindenkit illően, már-már úriemberhez méltón üdvözölt és közben csak arra figyelt, nehogy túl feltűnő legyen a foghíja.

Nem nagyon fogta fel az ezt követő néhány órás beszélgetés tartalmát. Túlságosan lekötötte, hogy ne zökkenjen ki a régóta mellőzött és most a vártnál is fásasztóbb normalitásból, és túlságosan lekötötte a csinos és ápolat, tiszta és sugárzó nő látványa, valamint az arra irányuló igyekezet, hogy ne gyűjtson rá és kibírja anélkül, hogy kér egy pohár italt.

Az ajándékokkal nagy sikert aratott, legalábbis Gézáék tapintatos megnyilvánulásai alapján. Ő maga egy CD-t kapott fiától, Mozart Requiem, New York-i Filharmonikusok, egy kordzakót menyétől, ami ugyan kicsit bő is volt, meg kicsit hosszú is, igazság szerint egyáltalán nem passzolt rá, de azért szép volt, valahogy Zsuzsanna emlékezetében nagyobbak és férfiasabbnak tűnt, de hát volt vagy tíz éve is, hogy utoljára találkoztak, akkor még lehet, hogy tényleg nagyobb és férfiasabb volt. Zitától, az unokájától egy inka csontkarkötőt kapott, mivel egy kézműves boltban dolgozott a gimnázium mellett, és úgy gondolta, hogy egy vagány zenész nagyapának jól fog állni az ilyesmi. Indián rögtön fel is csatolta, és bár nevetségesen állt törekeny csuklóján a durva nagy karkötő, rögtön meg is esküdött, hogy soha nem fogja levenni, még fürdés közben sem. Meglepően jól sikerült elhítenniük magukkal, hogy ez egy szép és normális család szép és normális karácsonya. Gézáék, úgy tűnt, hálások voltak neki azért, hogy eddig nem rendezett balhét, bár tudták, bármelyik pillanatban kiszaladhat a száján egy olyan bántó megjegyzés, amilyenre csak ő képes, az emberismeretével és éleslátásával, ugyanakkor egy kicsit feszélyezte is őket, a nagy önfeledtségben most már egyre gyakrabban kivillanó, hiányos fogsor látványa. Indián felbátorodva az este eddigi, várakozáson felüli sikerén, engedélyt kért, hogy az erkélyen elszívjon egy cigarettát. „Mérgezed magad”- hangzott fiától a kötelező intelem, amitől, mint mindig, az Indián úgy érezte, nem ő az apa, hanem ő a fia hülye kis fiacskája, akit időnként meg lehet feddeni egy kis erkölcsi, egészségügyi vagy bármilyen más intellemmel. És mint mindig, hihetetlenül ingerült lett. A nyitott erkélyajtón keresztül direkt befelé fújta a füstöt, hogy egy kicsit visszavágjon, és egyre jobban éledezett benne a kisördög. „Egy italt hozhatnál nekem, fiam”, mondta, Géza pedig magában: „Nnna, kezdődik”, majd hangosan: „Nem vagyok benne biztos, hogy el kéne rontani ezt a szép estét”. „Nem értem, miért rontaná el egy pohár ital, egyébként pedig ha Zitának szabad” – és a krémlikórt kortyolgató unokája felé bökött – „akkor nekem sem árthat”. „De igenis árthat”- Géza. „Akkor hát ártson!” – Indián. Ezt már kimondottan ingerületen mondta, úgyhogy Géza úgy látta jobbnak, ha kitölti neki az italt, megelőzendő a veszekedést. Rumos kóla: sok-sok kóla, nagyon kevés rum, citromkarika. Hátha elég lesz ennyi.

Persze nem volt elég. Az első után jött a második, a társalgás egyre darabosabb lett, egyre kínosabb, csak Zita élvezte a helyzetet, bátorítást érzett nagyapja iszogatózásában, és ő is egyre többször töltötte után krémlikóros poharát, mignem elég rendesen becsípett, olyan bájosan, olyan ártatlanul, ahogy csak egy tizenhat éves lány tud, és Indián kezdte nagyon nagy szarnak érezni magát, amint azon kapta magát, hogy a szőnyegen kamaszlányosan kuporgó unokáját stíroli, és nem bírja levenni a szemét a lány fenekén lecsúszott nadrág alól kikandikáló, három puszta pántot sejtető tanga vonaláról, ráadásul ezt még fokozta a Géza feleségéből áradó villogó szexualitás, az érett, de még fiatal női báj, a két nő elragadó tisztasága és nőisége, az éledező és a zenitjén lévő nőiség, a hiánytalan és csillogóan fehér fogsorok, a szemérmesen felöltöztetett puhaságot és melegséget ígérő idomok, hiszen olyan rég volt már női társaságban, hacsak az alkalmi nyugdíjas hankikon nem számítjuk a zenekar fonnyadt női tagjait, olyan szokatlan és brutális volt ez a szobában cikázó, parfümgőzös szexualitás, a női jelenlét ezen nyugtalanító, még inkább felkorbácsoló atmoszférája, és hiába próbálta megértetni magával, hogy ez a két nő a menyé és az unokája, a vérei, legalábbis nagyjából, nem, nem és nem, ő csak a nőt érezte bennük, ő csak a NŐT érzékelte az egészből, lassan, igen, a saját unokája fenekének ijesztően felpiszkáló látványától és igen, a saját menyének ígéretes dekoltázsától kezdtek emlékezni az érzékei, kezdett emlékezni a bőre, és csak most döbbent rá, hogy milyen eszméletlenül rég volt, hogy valaki megérintette, nem csak úgy, barátian, vagy véletlenségből, vagy a villamoson nekiütődve, hanem úgy, igazából, hogy őt akarja megérinteni és a testét akarja megérinteni valaki, egy nő, hirtelen emlékezni kezdett a szája, a nyelve, az ajkai, és a nyálmirigyei is, melyek most örült menyénységben fröcskölték tele a szájüregét a meleg, nyúlós anyaggal, emlékeztek fogai is, még az a hiányzó fél karéj is, hogy az amputált végtag is viskethet még évek múltán is, örületbe kergetve tulajdonosát, emlékeztek fogai is, milyen is az, gyengéden és óvón, mégis akaratosan és mohón harapni az illatos, hóféhér, kifinomult női bőrt...

Borzalmas érzés volt időről időre szembesülnie a fiával, a fia tökéletességével. Bárhogy igyekezett büszke lenni Géza nagyszerű egzisztenciájára, éles eszére, párját ritkító fizikumára, tiszta jellemére. Bárhogy igyekezett. Nem ment. Ehelyett a folyamatos irigységet érezte. Miért van az, hogy aki jó, az szép is? És miért nem lett ő se jó, se szép, miért lett ő pusztán selejt: árnyéka apjának, paródiája a saját fiának.

Hát igen, az apja. Az apja. Apa. Apu. Papika.

Bálványozta őt, mindenestül. És volt is rajta mit bálványozni: sudár alkat, fenségesen cigánybarna bőr, pedáns megjelenés. Porcelánnadrág, lenvászonzakó, patyolatfehér ing, vajszínű nyakkendő, patyolatfehér szalmakalap, tojás-színű Citroën, dukkózott lökhárítókkal. Első rangú Stradivari-kópia hegedű, lakkfekete tokban, egy ideig hollófekete, drótszerű, rendezett szakáll, mely lassan átfordult isteni csontféhérbe, ellentétben a hajával, mely egészen ötvenéves koráig fekete maradt, mint a szurok, eltekintve attól az egy tincstől homlokán, mely, ki tudja, talán a háború hatására, de már huszonhárom éves korában fehérbe fordult. Gáláns modora mindenkit lefegyverzett, gyanakvó magyart, nemtörődöm cigányt, megfontolt zsidót, győri, budapesti, szegedi, bécsi polgárt egyaránt. Indián Apjának, ifjabb Járóka Vilmosnak a szépsége és aurája minden földi halandót térdre kényszerített vallási, faji, politikai és egyáltalán bármilyen hovatarozástól függetlenül. Győrben legenda volt. Budapesten egyenesen félisten lett. Nem lehetett nélküle és együttese nélkül valamire való rendezvényt tartani. Operaházi munkáján túl létezett egy másfajta karrier is, az elbűvölő korhelyek, fáradhatatlan szerencsevadászok, visszautasíthatatlan szoknyabolondok karrierje is. Ha nők valaha valakit is zsánerre, társadalmi osztályra, férjezettségre tekintet nélkül elhalmoztak kitüntetett figyelmükkel, hát az ifjabb Járóka Vilmos volt. De tehettek ezek a nők bármit, kecsgethették bájaikkal, szemérmetlenül traktálhatták ezüst szivarkatárcával, mandzsettagombokkal és egyéb hasztalan csecsebecsékkal, soha nem voltak képesek felkapaszkodni arra a piedesztálra, ahol Wittmann Éva trónolt. Az Öreg minden elképzelhető módon körülrajongta elérhetetlen százsz kedvesét, Indián édesanyját, aki megteremtette Járóka Vilmos számára azt a gyermekkora óra irigylét, kiegyensúlyozott, decens polgári környezetet, ahová eljutni, már a Győr-menti, koszhadt putriból is áhítozott, s amely élete végéig az élni érdemes élet kereteit jelentette. Soha nem mulasztott el virágot vinni feleségének, még ha szemérmetlenül és korhely mód kora hajnalban is tért haza, s valami kis ajándékot, ha egy-két napnál hosszabb vendégszereplésekre utazott, akár itthon, akár külföldön. Ő persze vendégszereplésnek hívta és tekintette, számára a „hakni” szó ismeretlen volt, és ismeretlenek volt az éhbérért Ausztriába, Németországba tett, tizenkét órás, hűtetlen busszal tett utak és az azokat követő háromórás főpróbák után adott nyomorúságos koncertek. Akkor még megbecsülték a koncertet. Persze az is lehet, hogy nem a zenészeket becsülték meg jobban, hanem a zenészek becsülték meg magukat jobban. Persze ez így nem igaz. Hiszen Indián is megbecsülné magát, ha tehetné, de hát az albérlés havi ötven, a rezsi legalább harminc, amit alkoholra és cigarettára költ, az is van vagy húsz, és akkor már százezernél tartunk, és akkor még nem is ettünk.

De hogyan lehetne, ha mégoly parodisztikusan is, ha mégoly erőltetetten, izzadságszagúan, hamisan is, de legalább nyomokban hasonlóan utánozni azt, ahogyan szipkába tűzött szivarkával, fél kézzel és fél testtel ezüst fejű sétatárcájára támaszkodva szívta a dohányt és fújta ki, szabályos füstkarikák alakjában?

A halogén izzók jéghideg fénye még kérlelhetetlenebbül sulykolta bele Indián agyába a hasonlatot, mely egy boncasztal tárgyilagosságát idézte fel, s melytől nem tudott szabadulni a pazarul, de lélektelenül kivitelezett konyhában. A konyha – krómozott felületeivel, márvány utánzatú csempéivel, borzongató sterilításával – teljes mértékben alkalmatlannak tűnt egy igazán jó ízű ebéd megfőzésére, hát még egy kényelmetlenül mély apa-fió beszélgetés megtartására.

- Azt hiszed, olyan könnyű tétlenül végignézni, ahogy jóval idő előtt, szisztematikusan végzel magaddal?

- Azt hiszed, olyan könnyű végignézni, hogy olyan átkozottul és megmásíthatatlanul tökéletesek vagytok? És különben is. Mi az, hogy „jóval idő előtt”. Ezt talán csak rám bízhatnád, hogy szerintem az én életemmel kapcsolatban minek mikor van ideje!

- Apa, én csak egyszerűen nem vagyok hajlandó akár csak még egy pohárral hozzájárulni, hogy visszakerülj az intenzívra.

- Könyörgöm, te fasz! Itt már nem arról az egy nyomorék pohárról van szó! Hanem arról, hogy nem kezelsz felnőttként. Hogy kétségbe vonod a döntéseimet. Hogy állandóan ezt teszed. Hogy valami megfejthetetlen magaslatból szemlélsz és ítélsz. Hogy csak addig jutsz el, hogy inni rossz, ezért nem iszom, és aki iszik, azt megleckéztetem. De arra nem is gondolsz, hogy esetleg oka lenne, vagy hogy esetleg az lenne az oka, hogy egyszerűen inni jó, csak egy másfajta értékrend szerint, mint amit te prédikálsz.

- Ne haragudj, apa, de nem tudom, milyen értékrend szerint lehetne igazolni azt, hogy minden este a saját hányásodban alszol el.

- Mit tudsz te rólam? Honnan veszed ezeket a rissz-rossz amerikai sorozatokból kölcsönzött sztereotípiákat? Tudod te egyáltalán, miről beszélsz?

- Sajnos tudom. Szolgáltattál rá már elég példát.

Indián kezd elfáradni. Kezdi magát piszkosul rosszul érezni. Kezd megfulladni. Amit a fia mond, az marhaság. Azon veszi észre magát, hogy minden, amit egy józan ember mond, csak marhaság lehet. Tesz egy utolsó kísérletet.

- Géza, én úgy jöttem ide, hogy igyekeztem kitenni magamért. Tökéletesen tudatában vagyok annak, mit jelent az, hogy meghívtál az otthonodba, a családod körébe, ráadásul karácsonykor. Miért kell tönkretenned a gyanakvásoddal ezt a hosszú idő óta egyetlen esélyemet arra nézve, hogy normálisnak érezzem magam?

Géza is kezd elfáradni. Egyfelől úgy érzi, apjának akkor sincs igaza, és duzzadozik benne az anyja halála óta gyülemlő permanens düh, másfelől lefegyverzi apja őszintesége, és kezdi úgy érezni, hogy talán ő rontott el valamit. Hogy minderről – és nem csak erről az estéről – ő is tehet.

- Jól van, apa hagyjuk az egészséget, gyere vissza a nappaliba.

Indián ideges, elhárító mozdulatot tesz. Az előszoba felé veszi az irányt, lekapja a fogasról a kabátját, fel sem veszi – majd a lépcsőházban -, köszönés nélkül viharzik ki a lakásból, fia pedig áll a nyitott ajtóban, utána néz, ahogy betűrődött kabátujjával viaskodva, kissé ingatagon rohan le a lépcsőn, és olyan tehetetlen üresség szállja meg, mint egy albérleti szobát, kiköltözés után.

Mozart: Requiem. Lacrimosa tétel. Már vagy huszadszor játssza le. Magával vitte az erkélyre a lemezjátszó távirányítóját, hátra sem néz, úgy léptet vissza minden alkalommal a Lacrimosára. Másik kezében az elmaradhatatlan koktélos pohár, hüvelyk- és gyűrűsujja közé fogva, hogy mutató- és középső ujjá közé éppel be tudja csíptetni a cigarettát. Még soha nem volt ilyen mélyen a zenében. Még soha nem volt ilyen mélyen, úgy általában. Nem tudott betelni a zenével, nem tudott betelni vele, egyszersmind nem tudta elviselni sem. Olyan kegyetlen, olyan őszinte volt most minden egyes hangja, nem, ez túl sok volt számára. Mégsem tudta abbahagyni. Még mélyebbre akart jutni, még mélyebbre a zenében, még mélyebbre, úgy általában.

A toronyház tizenötödik emeletén álldogált, az erkély korlátjának dőlve. Homályos tekintettel vizsgálta a kelenföldi városközpontot, és beteg fényeit. A felmérhetetlen mennyiségű beton és a közvilágítással megerősített éjszakai sötétség szürkés-lilás aurát vont a városrész fölé. Erőlködött, hogy ne nézzen le, persze minden eredmény nélkül. Ha az ember jó passzban van is, a tizenötödik emeleten akkor sem tudja elkerülni, hogy egyfolytában lefelé nézzen. Annyira más nézőpontot kap így az ember. Valahogy a magasság megtanít tisztán látni. Az Indián is úgy érezte, hogy az este folyamán számolatlanul magába diktált italok ellenére tisztább a feje, mint valaha. Számtalanszor nézett már így lefelé, az erkély korlátján keresztül, számtalanszor játszott el a gondolattal, milyen lenne átbillen a korláton, ez alatt a majd húsz év alatt, mióta itt lakik, számtalanszor megtette ezt. De még soha nem volt ekkora tétje. Nem volt ekkora tétje annak, hogy az ember lenézzen. A sötét miatt alig látta a ház tövében elterülő parkot, a park növényeit, csak valami fekete, a szélről enyhén hajlongó masszát érzékelt.

Emlékezett rá, hogy néhány éve a tizenegyedikről ugrott ki egy nő. Ismerte a családot. A nő megvacsoráztatta a férjét és a fiát, elbeszélgetett velük, a gyereket lefektette, megvárta, míg fel nem hangzik férje otthonos hortyogása, azután kiment az erkélyre és levetette magát. Vajon kitervelte az egészséget? Képes lett volna egy fél napon keresztül színlelni, mikor jól tudta, hogy ezek az utolsó órák, melyket a családjával tölt? Vagy egyszerűen őt is az a félelmetes vonzerő hajszolta bele az ugrásba, amit az ilyen nagy mértékű szintkülönbség varázsa hív elő az emberből? Hogy milyen lehet az a tizenvalahány emeltnyi szabadesés. A tökéletes lemondás, tehetetlenség, tehát egyfajta szabadság érzése. A tehetetlenség, mely leveszi a vállunkról a felelősséget, mert hát ugye, zuhanás közben már nincs mit tenni.

Amikor a férje lerohant, állítólag már nem talált mást a felesége helyett, csupán egy nagyjából fél méteresre zsugorodott hús- és bőrtömeget: teljesen szétrobbantak a csontjai és a zsigerei.

De legalább érezte a szabadesés felszabadítóan könnyű és boldog érzését. Érezte, ahogy a hajába, a ruhájába belekap a hűvös szél, ahogy a Föld középpontja kérielhetetlen erővel vonzza lefelé. Mámorító érzés lehet. Félelmetesen mámorító.

Ahogy félelmetesen mámorító Mozart zenéje is. Bármennyire elviselhetetlenül gyönyörű is, nem bírja nem meghallgatni újra és újra és újra.

Sokszor állt már itt az Indián, a korlátnak dőlve, lefelé nézve. De valahogy sohasem volt még ekkora tétje.

De már nem érdekelték a tétek. Már nem latolgatott, hogy amit tenni készül, vajon jó-e vagy rossz. Már csak egy dolog foglalkoztatta. Egyetlen egy kérdés járt a fejében. Egyetlen egy dologra tudott koncentrálni, függetlenül attól, hogy helyes-e, hogy bánthat-e ezzel valakit, hogy van-e értelme, hogy ez-e a legokosabb megoldás. Nem, ezek a dolgok már nem érdekelték. Csak egyetlen dolog motozott az agyában, ugyanazzal a makacssággal, ahogy ő is újra és újra visszaléptetett a Lacrimosára, csak egyetlen kérdés volt benne, és évek óta először érezte, hogy a jelenben él, teljes mértékben itt van, és ez a kérdés nem volt több egy rövidke szónál: „Ugorjak?”